

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף בכיר בחינוך
מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

נא לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של משרד החינוך. כמו כן **אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מחשבים ניידים**. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. כל חומר עזר שאינו מותר בשימוש, יש למסור למשגיח לפני תחילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות !

הוראות לבחינה

1. יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך.
2. אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
3. אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקוקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
4. לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
5. **אין לתלוש או להוסיף דפים**. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
6. אין לכתוב שם בתוך המחברת, משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.
7. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.

ב ה צ ל ח ה

שאלון 014203 הבנה והבעה	<table border="1"> <tr> <td colspan="2">18</td> <td colspan="2">מועד</td> <td colspan="2">21</td> </tr> <tr> <td colspan="6">الموعد</td> </tr> <tr> <td colspan="3">23</td> <td colspan="3">31</td> </tr> <tr> <td colspan="3">מס' תעודת זהות</td> <td colspan="3">32</td> </tr> <tr> <td colspan="3">رقم الهوية</td> <td colspan="3">37</td> </tr> <tr> <td colspan="3">رقم المدرسة</td> <td colspan="3">رقم المدرسة</td> </tr> </table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	18		מועד		21		الموعد						23			31			מס' תעודת זהות			32			رقم الهوية			37			رقم المدرسة			رقم المدرسة			מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن
18		מועד		21																																		
الموعد																																						
23			31																																			
מס' תעודת זהות			32																																			
رقم الهوية			37																																			
رقم المدرسة			رقم المدرسة																																			

* הוראות בשפה הערבית מעבר לדף
* التعلیمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתן שאלון נוסף
يجب الإشارة في المربع ☐ إذا أُعطي نموذج امتحان إضافي

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربويّة

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات!

الرجاء قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعدّ الامتحان لفحص تحصيلاتك الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير ويُمنع إعطاء أو أخذ موادّ مكتوبة أو شفهيّة.

لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، باستثناء "موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من الوزارة. كما لا يُسمح إدخال هواتف أو حواسيب محمولة إلى غرفة الامتحان. استعمال موادّ مساعدة غير مسموح بها يؤدي إلى إلغاء الامتحان.

يجب تسليم كلّ مادة مساعدة لا يُسمح استعمالها للمراقب قبل بدء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب، ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكّد بأنّ تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخطّ يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخطّطة)، لأنّه لن يتمّ مسح ضوئيّ لهذه المنطقة.
4. للمسوّدة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُثير الشكّ بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.
7. لا يُسمح إضافة أو تغيير أيّة تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.

نتمنّى لكم النّجاح!

עברית לבתי ספר ערביים

הבנה והבעה

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — הבנת הנקרא — 60 נקודות
פרק שני — הבעה בכתב — 40 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) יש לענות על כל השאלות **בגוף השאלון**, לפי ההוראות.
- (2) בשאלון זה יש שלושה דפי טיוטה: עמוד 10 הוא דף טיוטה המיועד לסיכום בלבד, ועמודים 14-15 הם דפי טיוטה לכל רישום אחר.
- (3) בשאלה 7 ציין את הנושא שאתה כותב עליו.
- התרכז בנושא, הימנע מהקדמות ארוכות, מסטיות מן הנושא ומחזרות על הרעיונות.
- (4) שים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

עברית לבתי ספר ערביים, חורף תשע"ט, מס' 252,014203

פרק ראשון — הבנת הנקרא (60 נקודות)

קרא את קטע א שלפניך, וענה על השאלות 1-5 שאחריו.

קטע א**הארוחה האנושית**

לאוכל יש השפעות של ממש על אורח החיים של בני האדם ועל הבריאות שלהם. מלבד תפקידו הבסיסי לספק אנרגייה לגוף האדם, לאוכל יש גם תפקידים חברתיים, תרבותיים וכלכליים.

האוכל יכול לבטא את הזהות הלאומית, הדתית והאישית שלנו. למשל אמריקני ממוצא איטלקי המבשל מְקֻרֹנִי, לא רק נהנה ממִנְה המופְּרֶת לו מימי ילדותו, הוא גם מחזק את זהותו ואת הקשר שלו לארץ מוצאו.

5 כך גם אם אנחנו בוחרים לאכול מזון צמחוני, יש בכך הצהרה על השתייכותנו לקבוצה מסוימת בעלת אמונות וערכים משותפים.

האוכל הוא גשר לתקשורת טובה. באמצעותו אנחנו מגשרים על פערים חברתיים ותרבותיים. כאשר אנחנו מטיילים במדינות אחרות מומלץ לטעום מן האוכל המקומי כדי להתחבר אל המקום, להכירו מקרוב ולהתגבר על תחושת הזרות. בפעולת האכילה אנחנו מכניסים לתוכנו את התרבות של המקום החדש,

10 מתוודעים לטעמים שלו ומזינים את גופנו בחומרים שמהם ניזונים גם אנשי המקום. בכך אנחנו נפתחים לאנשים זרים ולתרבויות שונות.

מאז ומתמיד היה לאוכל תפקיד חשוב בבניית קשרים כלכליים ופוליטיים. הוא אמצעי לבניית אמון בין קבוצות אוכלוסייה שונות, בין מנהיגי מדינות יריבות ובין נציגים של חברות עסקיות. לפי מחקרים, ארוחה משותפת מעודדת שיח פתוח ומביאה לשיתוף פעולה בין הסועדים. למשל בלבנון, לאחר מלחמת האזרחים

15 נוסד שוק המכונה *سوق الطيب* — שוק איכרים שנועד לגשר בין קבוצות מיעוטים. מקימי השוק חשבו שמפגש סביב אוכל יכול לעזור להתגבר על סכסוכים בין הקבוצות.

מעמד האוכל הולך ומשתנה — נושא האוכל תופס כיום מקום חשוב בעיתונות, ברדיו, בטלוויזיה ובאתרי האינטרנט. אנחנו מוצפים בפרסומות לאוכל, בתוכניות בישול ובתוכניות המתעדות מסעות ברחבי העולם בעקבות מאכלים. השפים (הטבחים) המשתתפים בתוכניות האוכל נעשים מפורסמים וגיבורי תרבות.

20 השינוי במעמד של האוכל כפי שהוא בא לידי ביטוי בתקשורת השפיע על אופן צריכת המזון של הציבור. קניית אוכל נעשתה העיסוק העיקרי של אנשים רבים: הם מחפשים כל הזמן מקומות חדשים לרכישת מוצרי מזון — שווקים, חנויות ורשתות שיווק — שמציעים שפע של סוגי מזון: טרי, מעובד או מוכן לאכילה. הצרכנים רק צריכים לבחור.

(שים לב: המשך הקטע בעמוד הבא.)

עברית לבתי ספר ערביים, חורף תשע"ט, מס' 252, 014203

25 חוקרים וסוציולוגים רבים טוענים שלשינויים בצריכת המזון ולאופן שבו האוכל מוצג בתקשורת יש השפעות שליליות על האדם. אחת ההשפעות מתבטאת בצריכה רבה של מזון מהיר שפוגע בבריאות (למשל, גורם להשמנה). צרכנים רבים מעדיפים לקנות אוכל מוכן ומזון מעובד כי זה טעים ומשפיע ומתאים לקצב החיים המודרניים — זה מהיר, ולא צריך לבזבז זמן בהכנתו. השפעה אחרת מתבטאת בהעדפה של אנשים לאכול מחוץ לבית — האכילה במסעדות נעשתה למנהג קבוע אצל אנשים רבים, ובכך נפגע מעמדו של הבישול הביתי הבריא שחיוני לבריאותנו ולקשר הבין-אישי בתוך המשפחה.

30 חשוב שנהיה מודעים להשפעות של הרגלי צריכת המזון בתקופה המודרנית. עלינו לזכור כי אומנם אוכל יכול לתרום לבני האדם, אך הוא יכול גם לפגוע בהם.

(מעובד על פי נטלי שפיר, "הארוחה האנושית", מתוך: דה־מרקר, גיליון 702, אפריל 2018; ועל פי דוד גורביץ' ודן ערב, "אוכל", מתוך: האנציקלופדיה של הרעיונות, אוזר בתאריך 16/8/2018)

ענה על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.

השאלות

ענה על כל השאלות 1-5, על פי קטע א (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

שים לב: העתקה מן הקטע של משפטים מיותרים תגרום להפחתת נקודות.

1. א. פֶּרַט את תפקידי האוכל, על פי שורות 1-2. (2 נקודות)

ב. בשורות 3-16 מפורטים ומודגמים התחומים שבהם לאוכל יש תפקיד בחיי בני האדם.

השלם את הטבלה שלפניך, על פי הכתוב בה. (12 נקודות)

שים לב: המידע בקטע הוא מפורט, ואילו בטבלה עליך להקפיד על ניסוח **קצר ותמציתי**.

מיקום בטקסט	התפקיד	התחום	דוגמה
שורות 3-6	לבטא זהות לאומית, דתית ואישית	חברה ותרבות	
שורות 7-11			טעימה מאוכל מקומי בטיול בחוץ לארץ
שורות 12-16			

עברית לבתי ספר ערביים, חורף תשע"ט, מס' 252,014203

2. א. מהי הטענה העיקרית בקטע?

הקף את התשובה הנכונה ביותר. (5 נקודות)

- כיום העיסוק באוכל הולך ומתחזק, ויש לכך גם השפעות שליליות על חיינו.
- חשיבותו של האוכל והעיסוק הרב בו פוגעים פגיעה קשה בהרגלי הצריכה.
- בתרבות ימינו אין האוכל ממלא צורכי קיום בסיסיים, אלא משמש להשגת מטרות חברתיות.
- מעמדו של האוכל באמצעי התקשורת הולך ומתחזק, לכן האוכל נעשה אמצעי חשוב בבניית קשרים כלכליים ופוליטיים.

ב. (1) בשורות 24-29 מוזכרות התוצאות (ההשפעות) השליליות שיש לשינויים בצריכת המזון ובאופן שבו האוכל מוצג בתקשורת.

כתוב מה הן שתי התוצאות המוזכרות בשורות אלה. (6 נקודות)

תוצאה 1:

תוצאה 2:

(2) קרא שורות 24-29, והסבר את הקשר בין קצב החיים המודרניים ובין אופן צריכת המזון כיום. (5 נקודות)

3. לפניך קטע קצר, ובו תיאור של פרויקט. קרא אותו, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

בירושלים מפעילים פרויקט ששמו "שלום עליכם". מטרתו של הפרויקט לקרב בין מגזרים (קבוצות חברתיות) שונים וליצור אמון ביניהם. בפרויקט זה נציגים מכל מגזר מכינים ארוחה משותפת למזמנים מן המגזר שלהם וממגזרים אחרים. באמצעות הארוחה המשותפת הזאת נוצר מפגש בין קהילות השונות זו מזו ברקע ובאמונה שלהן. (מעובד על פי נטלי שפיר, "הארוחה האנושית", מתוך: דה־מרקר, גיליון 702, אפריל 2018)

א. מקור שמו של הפרויקט הוא בברכה "שלום עליכם" (السلام عليكم).

הברכה "שלום עליכם" היא ברכה לאחד או לרבים, ובייחוד למי שבא מרחוק (לפי מילון אבן-שושן). הסבר כיצד המטרה של הפרויקט באה לידי ביטוי בשם שלו. (5 נקודות)

(שים לב: סעיף ב של שאלה 3 בעמוד הבא.)

עברית לבתי ספר ערביים, חורף תשע"ט, מס' 252,014203

ב. שאלת דעה אישית

האם, לדעתך, הפרויקט המתואר בקטע הקצר יכול לגשר על פערים בין המגזרים? **נמק** את דברך.
(5 נקודות)

4. **א.** קרא את פסקת הסיום של קטע א, שורות 30-31, וקבע מהו תפקידה של פסקה זו במבנה הלוגי של הקטע כולו.
הקף את התשובה הנכונה. (5 נקודות)

- רקע — המלצה
— פירוט — טענת נגד

ב. לפניך שני משפטים.

— **קבוצת אנשים חשבה שמפגש סביב אוכל יכול לעזור להתגבר על סכסוכים בין קבוצות.**

— **היא ייסדה שוק איכרים שזו מטרתו.**

כתוב את שני המשפטים במשפט אחד. הוסף מילת קישור מתאימה ביניהם. (5 נקודות)

5. **א.** בשורות 9-10 כתוב: "בפעולת האכילה אנחנו מכניסים לתוכנו את התרבות של המקום החדש ומתוודעים לטעמים שלו".

מה פירוש צירוף המילים "מתוודעים לטעמים" במשפט זה?

הקף את התשובה הנכונה ביותר. (5 נקודות)

- נרתעים (ינפרון) מן הטעם — טועמים בפעם הראשונה
— מפיצים תרבות חדשה — ממליצים על טעמים

ב. בשורות 10-11 כתוב: "**בכך** אנחנו נפתחים לאנשים זרים ולתרבויות שונות".

למה הכוונה במילה "בכך" במשפט זה?

הקף את התשובה הנכונה. (5 נקודות)

- בהשתתפות בתוכניות אוכל — בתיעוד מסעות בעולם בעקבות מאכלים
— בטיול במקומות חדשים בעולם — באכילת מאכלים של מקום חדש

עברית לבתי ספר ערביים, חורף תשע"ט, מס' 252,014203

פרק שני – הבעה בכתב (40 נקודות)

ענה על שתי השאלות 6-7 (לכל שאלה – 20 נקודות).

6. ענה על אחד הסעיפים: סעיף א (סיכום ממזג) או סעיף ב (סיכום בורר).

שים לב: בסעיף שבחרת יש לכתוב סיכום בכתובה רציפה ולא בנקודות (סעיפים).

א. סיכום ממזג

לפניך קטע נוסף העוסק באותו הנושא שעסק בו קטע א.

קרא את הקטע, וכתוב סיכום ממזג, לפי ההנחיות שאחרי הקטע.

קטע ב

כדי להיות בריא צריך לאכול בריא. כדי לאכול בריא, 80% מן הארוחות שאדם אוכל, צריכות להיות

מבושלות בבית. לבישול הביתי יתרונות רבים:

- בישול ביתי של אוכל מבטיח שהרכיבים איכותיים והמזון טרי.
- ארוחות משפחתיות המבוססות על בישול ביתי מחזקות לא רק את הגוף, אלא גם את הקשר בין בני המשפחה.

5

- הכנת ארוחות משפחתיות בשיתוף הילדים יכולה לחזק את הקשר בינם ובין הוריהם.
- אוכל שהוכן בבית בריא יותר מאוכל שהוכן במטבח של מסעדה, משום שהבריאות שלנו אינה בראש סדר העדיפויות של אנשי המסעדה. במטבח של מסעדה האווירה לחוצה, ויש סיבות שהמזון איכותי פחות, למשל קיצוץ בהוצאות המסעדה לשם הגדלת הרווחים.

- 10 במטבח ביתי כל אחד מבני המשפחה יכול להתאים את התבשיל לטעמו האישי בעזרת תבלינים שונים.

- בישול ביתי חוסך זמן וכסף. אפשר לבשל פעם או פעמיים בשבוע אוכל שיספיק לשבוע שלם.
- בבישול הביתי כל אחד יכול לדעת בדיוק את הרכיבים של האוכל ואת השפעתם עליו. כך אפשר לדעת אם יש רגישות לרכיב מזון מסוים ולהימנע מאכילתו בעתיד.

- 15 בישול ביתי יכול לתרום לאיכות חיינו, והכנתו אינה מסובכת, לכן מומלץ תמיד לאכול בבית.

(מעובד על פי עינת שגיא, "בישול ביתי יציל אותך", מתוך: פוקוס, מאמרי בריאות, אוחר בתאריך 15/7/2018)

(שים לב המשך השאלה בעמוד הבא.)

לא לכתוב באזור זה

בסיכומך פְּלוֹל את העניינים האלה:

- אם לא כתבת סיכום ממוזג, כתוב סיכום בודד.**

כתוב סיכום בורר (5-10 שורות) על פי קטע א שבפרק הראשון.

בסיכומך פָּלֹל את העניינים האלה:

- כתוב את סיכומך בעמוד זה.**

הקף את סוג הסיכום שבחרת:

- א. סיכום ממזג
ב. סיכום בורר

[illegible]

[illegible]

עברית לבתי ספר ערביים, חורף תשע"ט, מס' 252, 014203

7. חיבור (20 נקודות)

כתוב חיבור בהיקף של 15-20 שורות על אחד מן הנושאים א-ד.
כתוב את חיבורך בעמודים 12-13 (תוכל להשתמש בעמודים 14-15 לכתיבת טיוטה לחיבורך).

א. מי לא אוהב לאכול בחוץ המבורגר, צ'יפס, פלאפל או פיצה?

המאכלים המכונים "ג'אנק פוד" (זלזלת) הם מאכלים מעובדים, ולכן הם מסכנים את בריאותנו: הם משמינים ופוגעים בכל המערכות בגוף, אולם רבים מאיתנו אוכלים אותם בכל הזדמנות. זה אוכל טעים, הוא כבר מוכן, אפשר לקנות אותו כמעט בכל מקום, והוא זול.

כתוב חיבור. בחיבורך דון ביתרונות ובחסרונות של אכילת זלזלת. הסבר והדגם את דבריך.

ב. העתקה בבחינות

העתקה בבחינות היא רמאות. בכל שנה מתגלות שיטות חדשות להעתקה בבחינות: שימוש בטלפונים סלולריים, משדרים זעירים, אוזניות חבויות בשיער ועוד. מחקרים רבים בארץ ובעולם מאשרים שרבים אינם רואים במעשי הרמאות האלה בעיה מוסרית כלל. ההעתקה בבחינות היא תופעה חמורה, ועל כולנו להילחם בה.

כתוב חיבור. בחיבורך תאר את התופעה בסביבתך, הסבר את הגורמים לתופעה ואת ההשפעות שלה על התלמידים. הצע לפחות שתי דרכים להילחם בתופעה.

ג. להתחיל ללמוד עברית בגן

משרד החינוך פרסם יוזמה חדשה: הרחבת לימודי החובה של השפה העברית במגזר הערבי מגן הילדים ועד כיתה י"ב. על פי יוזמה זו, יש להתחיל את לימודי השפה כבר בגיל צעיר ולשפר את השליטה בשפה העברית המדוברת (اللغة المحكية) והכתובה של תלמידי בתי הספר הגבוהים, כדי שההשתלבות שלהם בלימודים האקדמיים ובשוק העבודה תהיה טובה יותר.

כתוב חיבור. בחיבורך דון ביוזמה זו, והצע דרכים נוספות לחיזוק היכולת של התלמיד הערבי להבין, לדבר ולכתוב עברית.

ד. "לא על הלחם לבדו יחיה האדם"

אחד הפירושים המקובלים לפתגם זה הוא שדברים חומריים (أمور مادية) כמו רכוש וכסף אינם מביאים סיפוק (رضا) אמיתי לאדם. כדי להרגיש סיפוק אמיתי האדם צריך ידידות אמיתית, אהבה, משפחה ואף לתרום לחברה.

כתוב חיבור. בחיבורך הבע את דעתך על פתגם זה, נמק את דעתך, והדגם את דבריך מניסיוןך האישי.

הקף את נושא החיבור שבחרת:

- א. מי לא אוהב לאכול בחוץ המבורגר, צ'יפס, פלאפל או פיצה?
- ב. העתקה בבחינות
- ג. להתחיל ללמוד עברית בגן
- ד. פתגם

[illegible]

[illegible]

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

[illegible]

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית לבתי ספר ערביים, חורף תשע"ט, מס' 252,014203

טיוטה

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"אתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتجّاح، مجلس الطّالاب والشّبيبة القطري"